

WINDPARK
WATERWOLF

Coöperatief Windpark in Haarlemmermeer-Zuid

**Windontwikkeling
van, voor en door
inwoners van de Haarlemmermeer**

Participatieplan van de Windcoalitie Haarlemmermeer-Zuid
Ter publicatie

oktober 2025

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Initiatiefnemers: rollen en achterban	7
2. Zoekgebied Haarlemmermeer-Zuid	10
3. Invloed op participatie	11
3.1 Participatie in alle ontwikkelingsfasen van het project	11
3.2 Gemeentelijk Beleidskader lokaal eigenaarschap zon- en windprojecten	13
3.3 Provincie als bevoegd gezag: participatie in de Omgevingswet	13
3.4 Hoe en waarop kan invloed worden uitgeoefend?	14
4. Procesparticipatie	17
4.1 Uitgangspunten voor de procesparticipatie	17
4.2 De omgeving	17
4.3 Stakeholderanalyse	18
4.4 Organisatie van de procesparticipatie: Gebiedstafel Windpark Waterwolf	20
4.5 Inzet communicatiemiddelen	25
5. Financiële participatie	26
5.1 Lokaal eigendom individueel voordeel	26
5.2 Omgevingsfonds collectief voordeel	26
5.3 Participatiemogelijkheden in vogelvlucht (samenvattend)	27
Referenties	28
Bijlage 1: Uitgangspunten voor participatie (Provincie Noord-Holland)	29

Dit participatieplan wordt gepubliceerd bij de ‘kennisgeving voornemen’ en ‘kennisgeving participatie’.
Dit is de eerste stap in de projectbesluitprocedure.

Bij de ontwikkeling van dit plan is met verschillende stakeholders gesproken en hun input is verwerkt in dit participatieplan. Hiernaast zullen de initiatiefnemers van Windpark Waterwolf investeren in het updaten van dit plan op basis van feedback uit de omgevingsdialoog en bijvoorbeeld op basis van adviezen uit de Gebiedstafel Windpark Waterwolf. Dit is in lijn met provinciale uitgangspunten voor participatie en gemeentelijke beleidskaders en met de gedragscode van Acceptatie & Participatie Windenergie op Land. Deze gedragscode is ondertekend door NedZero, Energie Samen, NLVOW, Milieudefensie, Natuur & Milieu, Greenpeace en de Natuur en Milieufederaties.

Samenvatting

Onze visie op participatie

De Windcoalitie Haarlemmermeer-Zuid is een samenwerking van burgers en boeren uit Haarlemmermeer met hetzelfde doel: een belangrijke bijdrage leveren aan de energietransitie door een windpark te ontwikkelen en realiseren in maximaal lokaal eigendom en zo het rendement binnen Haarlemmermeer, en direct aangrenzende gebieden zoals Kaag en Braassem, te houden ter versterking van de economische en sociale positie van de inwoners en bedrijven. We streven naar betaalbare, schone energie voor, door en van iedereen in Haarlemmermeer:

Voor Haarlemmermeeders, omdat de groene windenergie in Haarlemmermeer geproduceerd wordt en met ons initiatief de financiële lusten én zo veel mogelijk stroom in Haarlemmermeer blijven. De samenwerking binnen de Windcoalitie is gebaseerd op 90% lokaal eigendom. We onderzoeken de mogelijkheden voor lokaal gebruik van de lokaal opgewekte energie (Local4Local) waarmee de impact van netcongestie wordt verminderd en het vestigingsklimaat versterkt.

Door Haarlemmermeeders, omdat de Windcoalitie op een open manier de plannen wil ontwikkelen samen met de bewoners, bedrijven en belanghebbenden, die direct of indirect nabij het windzoekgebied wonen.

Van Haarlemmermeeders, omdat het eigenaarschap vrijwel geheel bij de lokale initiatiefnemers blijft en iedere Haarlemmermeeder lid kan worden van de coöperatie, daardoor mede-eigenaar is, en als lid van de coöperatie invloed kan uitoefenen.

Waarom windenergie (en waarom in Haarlemmermeer)?

- In het energiesysteem van de toekomst zal vraag en aanbod (van energie) meer en meer lokaal verbonden worden. Windenergie is goedkoop, groen en geopolitiek verstandig. Eigen windstroom maakt regio's schoner, sterker en minder energie-afhankelijk.
- Netcongestie heeft een grote negatieve impact op het vestigingsklimaat. Het ontwikkelen van een meer decentraal systeem is actueel. Eigen windstroom versterkt het vestigingsklimaat voor werken en wonen.
- Windenergie op land is onmisbaar als we onder de 1,5 graden temperatuurstijging willen blijven. Iedereen draagt bij aan de oplossing voor het klimaatvraagstuk, dus ook Haarlemmermeer neemt een deel voor haar rekening.
- Windenergie is een bewezen technologie. Het werkt, we weten hoe het moet en we kunnen er met- een mee beginnen. Het is snel en het levert heel veel energie op.
- Het draagvlak voor windenergie groeit als we dat samen met omwonenden doen.
- Windenergie en zonne-energie vormen een mooie combinatie. Overdag schijnt de zon, 's nachts waait het harder. Van april tot september schijnt de zon, van oktober tot maart waait het meer.

In 2019 is het Klimaatakkoord gesloten tussen het kabinet en een groot aantal maatschappelijke organisaties en bedrijven. Het betreft de Nederlandse uitwerking van de klimaatafspraken van Parijs in 2015. Eén van de afspraken in het klimaatakkoord is dat 30 energieregio's in Nederland onderzoeken waar en hoe het best duurzame elektriciteit op land (wind en zon) opgewekt kan worden. In de Regionale

Energiestrategie (RES) wordt dit uitgewerkt. De gemeente Haarlemmermeer en de provincie Noord-Holland hebben het gebied de Spoordriehoek aangewezen als het enige zoekgebied voor windenergie in Haarlemmermeer. Dit gebied is vastgelegd in de Provinciale Omgevingsverordening.

Participatieplan

In dit participatieplan zetten we als initiatiefnemers uiteen hoe wij de ontwikkeling en inpassing van het coöperatieve windpark in Haarlemmermeer-Zuid vormgeven: in afstemming met de provincie en de gemeente én samen met bewoners, lokale ondernemers en belanghebbenden. We doen dit via een duidelijk participatieproces. Waar we spreken over participatie onderscheiden we procesparticipatie en projectparticipatie (ook financiële participatie genoemd). Het betrekken van inwoners en andere belanghebbenden bij de beleidsvorming, beleidskeuzen en het ruimtelijke proces om te komen tot vergunningverlening noemen we procesparticipatie. Procesparticipatie is ook het informeren, (laten) meedenken en meebeslissen van inwoners en andere belanghebbenden tijdens de hele levenscyclus van het park. Inwoners en andere betrokkenen laten meedelen in de opbrengsten (stroom, geld) noemen we projectparticipatie.

Het doel van ons participatieproces is het bereiken van zo groot mogelijke acceptatie bij lokale stakeholders voor de ontwikkeling en exploitatie van Windpark Waterwolf. Hiernaast willen we het participatieproces gebruiken voor het uitwisselen van kennis en het laten landen van nieuwe inzichten/perspectieven. In dit plan staat beschreven op wat voor manier (instrumenten en maatregelen) alle doelgroepen bij ons windpark betrokken zullen worden door de initiatiefnemers. Het gaat over meedenken met, meebeslissen over en meeprofiten van de plannen van de initiatiefnemers. Proces- en projectparticipatie dus. De initiatiefnemers verplichten zich uitvoering te geven aan de vormen van participatie die worden benoemd en die, in een constructieve omgevingsdialoog, verder zullen worden gespecificeerd. Als leidende uitgangspunten hanteren we dat Windpark Waterwolf een goede buur wil zijn én dat Windpark Waterwolf goed wil zijn voor buurt en inwoners. Een goede buur zijn we door het extra aandacht geven aan het minimaliseren van de impact van hinder. Goed voor buurt en inwoners willen we zijn door ruime mogelijkheden te bieden voor projectparticipatie (financiële participatie). Qua procesparticipatie willen we een extra stap zetten en met betrokkenen investeren in een gebiedstafel. De Gebiedstafel Windpark Waterwolf helpt om het windpark met een zo groot mogelijk draagvlak in onze gemeente te realiseren/exploiteren en biedt de mogelijkheid dat veel stemmen hierbij worden gehoord (hierover meer in volgende hoofdstukken van dit plan). Tegelijkertijd beseffen we ons als initiatiefnemer dat we niet iedere inwoner tevreden maken met de ontwikkeling van het windpark. Tegenstanders van de komst van het windpark kunnen in het proces iedere dag bij ons terecht via verschillende communicatiekanalen.

Uitgangspunt voor de financiële participatie is de realisatie van collectieve winst en individuele winst. Collectief door het instellen van een omgevingsfonds waar jaarlijks een bedrag voor beschikbaar is; in het participatietraject werken we de kaders hiervoor samen aan de Gebiedstafel Windpark Waterwolf verder uit. Individuele winst is er voor iedereen die kan en wil investeren; wie investeert wordt mede-eigenaar en profiteert van zijn of haar rendement op de investering. Let op: het ontwikkelen van een windpark is niet zonder financiële risico's. Participanten kunnen hun investering ook kwijtraken als het project niet slaagt.

Wie niet financieel kan participeren, kan toch profiteren. We onderzoeken daarom of op basis van een coöperatief stroomcontract inwoners kunnen profiteren van lokale stroom voor een lokale, voorspelbare prijs.

Dit participatieplan omvat informatie over hoe de initiatiefnemers vormgeven aan procesparticipatie en financiële participatie. Dit plan dient hiermee als leidraad voor de samenwerking met de direct omwonenden en belanghebbenden. Zodat duidelijk is waar zorgen leven en wat van belang is voor omwonenden en burgers van Haarlemmermeer. De initiatiefnemers organiseren in onze regio graag een eerlijk en open gesprek over windenergie. Dit vanuit de overtuiging dat windenergie nodig is voor de noodzakelijke energietransitie en de basis kan zijn voor een schonere, sterkere en meer energie-onafhankelijke regio.

De initiatiefnemers willen met lokale participatie bereiken dat er:

- Zo groot mogelijke betrokkenheid, acceptatie en draagvlak ontstaat voor de ontwikkeling en exploitatie van een windpark in Haarlemmermeer-Zuid
- Heldere en controleerbare afspraken zijn met omwonenden in de directe omgeving
- Mede-eigenaarschap van en voor Haarlemmermeeders is geborgd (individueel voordeel)
- Lokaal eigendom is geborgd (collectief voordeel).

Hoe kunnen inwoners meedoen?

Het gebied Spoordriehoek is in het kader van de Regionale Energie Strategie (RES) aangewezen als zoekgebied voor windenergie door de gemeenteraad van Haarlemmermeer. En is vastgelegd in de Provinciale Omgevingsverordening. In februari 2024 is gemeente Haarlemmermeer gestart met het participatietraject voor spelregels Wind op Land. Onderdeel van het participatietraject waren de website windopland.haarlemmermeer.nl, de Dag van de Wind, een windsafari, verschillende inloopbijeenkomsten, een peiling en een zienswijzeperiode. Tijdens dit proces werden ideeën voor spelregels opgehaald en werden de concept-spelregels voorgelegd aan inwoners van de gemeente Haarlemmermeer en buurgemeenten Kaag en Braassem, Hillegom, Lisse en Teylingen. Iedereen kon meedenken over de spelregels en een peiling invullen. In een latere fase heeft de gemeenteraad een weging toegevoegd. Inmiddels is het gemeentelijke participatieproces afgerond (zie <https://windopland.haarlemmermeer.nl/spelregels-wind-op-land>). Er is nog geen definitief besluit genomen of, en zo ja waar precies, het windpark kan komen. Wel heeft de Windcoalitie Haarlemmermeer-Zuid zich in de zomer van 2025 officieel gemeld bij de provincie Noord-Holland als initiatiefnemer van Windpark Waterwolf in het gebied Spoordriehoek. Met een brief aan Gedeputeerde Staten heeft de Windcoalitie gevraagd 'om de procedure voor een projectbesluit over de ontwikkeling van Windpark Waterwolf te starten'. Dit is de formele eerste stap voor de planologische inpassing en vergunningverlening van het

windpark. Een besluit over het windpark vindt via een projectprocedure plaats onder regie van de provincie Noord-Holland.

Hiervoor doorlopen de initiatiefnemers nu een vervolg met uitgebreide mogelijkheden voor proces- en projectparticipatie. Windpark Waterwolf nodigt omwonenden en belanghebbenden uit om deel te nemen aan de omgevingsdialoog en mee te denken, mee te beslissen en mee te profiteren. Voor meer informatie verwijzen we ook graag naar onze website: www.windparkwaterwolf.nl

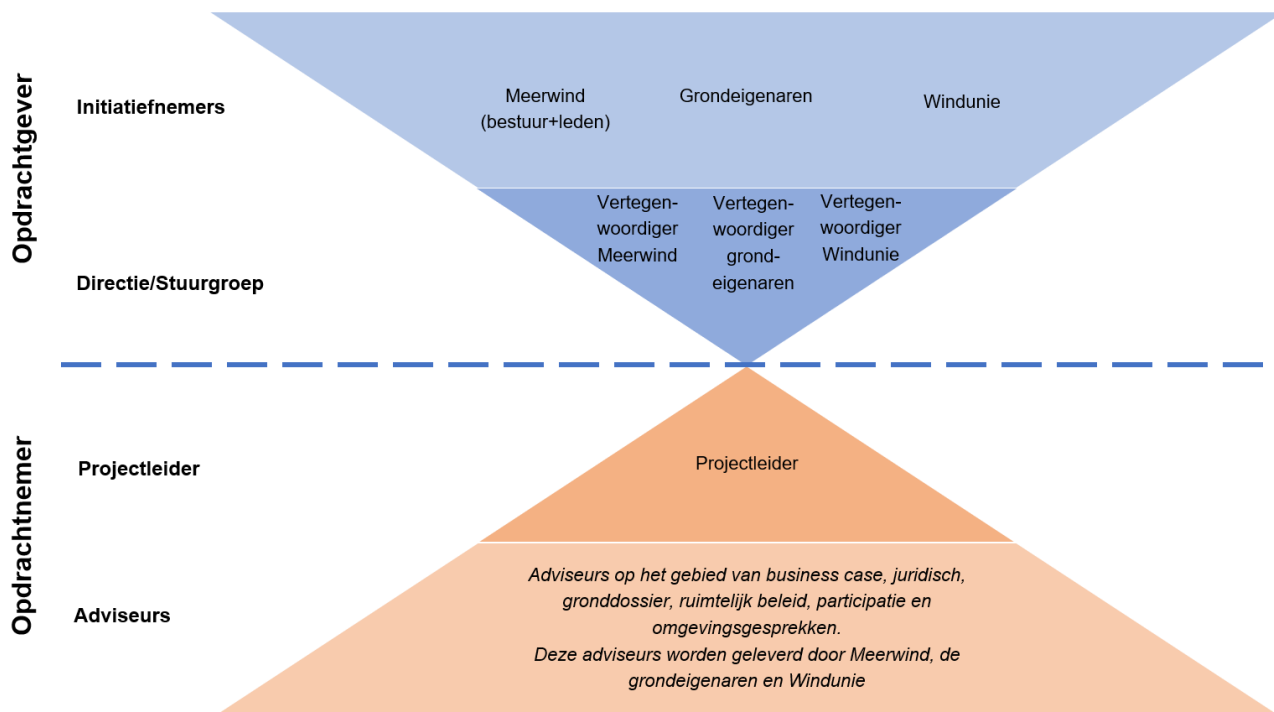
1. Initiatiefnemers: rollen en achterban

De Windcoalitie Haarlemmermeer-Zuid is een samenwerking van burgers en boeren die zich inzetten voor betaalbare schone energie voor en door iedereen in Haarlemmermeer. Als initiatiefnemers zijn ze verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van dit participatieplan. De windcoalitie is gestart in 2021 en is een gezamenlijk initiatief van:

- Boeren, grondeigenaren en pachters die hun bedrijf uitvoeren in het zoekgebied. Het zoekgebied is ongeveer 1.150 hectare groot en het grootste gedeelte daarvan is agrarische grond. Om windenergie op hun gronden mogelijk te maken en de ontwikkeling in lokale handen te houden, hebben de boeren een vereniging opgericht: 'Vereniging Windpark Agri-Haarlemmermeer'. De boeren krijgen inkomsten uit de grondvergoeding en rendement op de investering. Voor de boeren zijn de windmolens een 'vierde gewas': een stabiele extra inkomstenstroom. Dit helpt deze ondernemers om ook in de toekomst hun (familie)bedrijven voort te zetten en door te geven aan de volgende generatie. Zo kunnen we het agrarische en groene karakter van de omgeving in stand houden. Tegelijkertijd kunnen de agrarische ondernemers een bron van oplossingen zijn voor een geslaagde regionale energietransitie.
- De coöperatieve windenergie vereniging Meerwind, opgericht in 1989, is een coöperatie in Haarlemmermeer met zo'n 1.000 leden. Het streven van Meerwind is om een bijdrage te leveren aan een duurzame energievoorziening in Nederland. Voor iedereen die daar nu gebruik van maakt, maar zeker ook voor de generaties na ons. Momenteel heeft Meerwind twee windturbines in Haarlemmermeer in eigendom en beheer. Lidmaatschap kost 10 euro per jaar. Als lid ben je mede-eigenaar van de windturbines en kun je als er nieuwe projecten zijn investeren. Meerwind wordt volledig gerund door vrijwilligers. www.meerwind.nl
- Windunie (www.windunie.nl) is als coöperatie gespecialiseerd in het coöperatief ontwikkelen en exploiteren van duurzame energieprojecten in lokaal eigendom. Windunie ontwikkelt en exploiteert altijd samen met lokale ondernemers, burgerinitiatieven, (agrarische) grondbezitters, energiegemeenschappen en omwonenden van projecten. Op deze manier zorgt de coöperatie ervoor dat profijt zoveel mogelijk 'in de eigen regio' blijft. Met een streven naar 90% lokaal eigendom onderscheidt Windunie zich van commerciële ontwikkelaars, die vrijwel zonder uitzondering de norm van 50% lokaal eigendom uit het Klimaatakkoord hanteren.

De initiatiefnemers hebben zich verenigd in de Windcoalitie Haarlemmermeer-Zuid. Daar waar in dit participatieplan gesproken wordt over 'we' en 'ons' is de afzender de Windcoalitie Haarlemmermeer-Zuid. Wij streven naar betaalbare schone energie, van, voor en door iedereen in Haarlemmermeer. De coalitie heeft als doel om een windpark te realiseren in lokaal eigendom, één van de uitgangspunten van de RES (Regionale Energietransitie, zie onder 2). We zetten ons in voor het maximaliseren van lokaal eigendom in ons windpark. We willen een belangrijke bijdrage leveren aan de energietransitie en het rendement binnen Haarlemmermeer houden ter versterking van de economische en sociale positie van de bedrijven en inwoners. We werken vanzelfsprekend binnen de gegeven (beleids)kaders.

Hieronder is de structuur van de Windcoalitie gevat in een organogram.

Tegenstroom, een organisatie die de gemeente Haarlemmermeer helpt te versnellen in de energietransitie, is adviseur van de Windcoalitie omdat ze waardevolle kennis en ervaring heeft en een groot netwerk in Haarlemmermeer. De rol van adviseur past bij de opdracht van Tegenstroom: het verduurzamen van Haarlemmermeer middels het leveren en lokaal produceren van duurzame energie en het deelnemen aan projecten die activiteiten ontplooiën op het gebied van energieopwekking.

De Windcoalitie heeft de volgende doelstellingen:

- Stroom opwekken met een windpark om te voorzien in de stroombehoefte van ca. 50.000 huishoudens
- Stroom waar mogelijk lokaal gebruiken voor inwoners en bedrijven waarmee het vestigingsklimaat wordt versterkt: lokale opwek voor lokale afname voor een lokale prijs
- Ontwikkeling vanaf de start in samenwerking met omwonenden en bedrijven
- Ontwikkeling met oog voor maatschappelijke kosten, netwerkoptimalisatie en evt. lokale opslag
- Samen delen we de winst en de waarde, direct via het omgevingsfonds en indirect via de mogelijkheid om financieel te participeren, maar ook via gesocialiseerde grondvergoedingen waardoor deelnemende grondeigenaren zonder windturbine op hun land ook meedelen in de opbrengst van een windpark in de Haarlemmermeer. Inwoners die onvoldoende middelen hebben om financieel te participeren, kunnen waarschijnlijk via een coöperatief stroomcontract toch profiteren van lokale stroom
- Boeren in het gebied helpen met het genereren van een stabiele extra inkomstenstroom en daarmee bijdragen aan het behoud van het groene en agrarische karakter van de omgeving

De initiatiefnemers willen met lokale participatie bereiken dat er:

- Zo groot mogelijke betrokkenheid, acceptatie en draagvlak ontstaat voor de ontwikkeling en exploitatie van een windpark in Haarlemmermeer-Zuid
- Heldere en controleerbare afspraken zijn met omwonenden in de directe omgeving

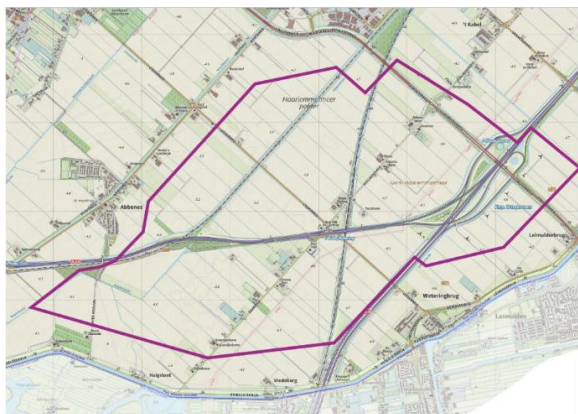
- Mede-eigenaarschap van en voor Haarlemmermeeders is geborgd (individueel voordeel)
- Lokaal eigendom is geborgd met eigenaarschap en bijvoorbeeld de komst van een omgevingsfonds (collectief voordeel).

2. Zoekgebied Haarlemmermeer-Zuid

In 2019 is het Klimaatakkoord gesloten tussen het kabinet en een groot aantal maatschappelijke organisaties en bedrijven. Het betreft de Nederlandse uitwerking van de klimaatafspraken van Parijs in 2015. Doel van het klimaatakkoord is 49% CO₂ reductie in 2030 te bereiken. Vervolgens heeft de EU de klimaatmaatregelen uitgebreid en die zijn op 30 juni 2021 in een nieuwe Europese klimaatwet vastgelegd. Met als doel de CO₂ uitstoot in 2030 met 55% te verminderen van de EU als geheel, ten opzichte van het niveau van 1990.

Eén van de afspraken in het Klimaatakkoord is dat 30 energieregio's in Nederland onderzoeken waar en hoe het best duurzame elektriciteit op land (wind en zon) opgewekt kan worden. In de Regionale Energiestrategie (RES) wordt dit uitgewerkt. Doelstelling is om 35 Terawattuur (TWh) hernieuwbare energie op land in 2030 op te wekken. Op weg naar een fossielvrij energiesysteem wordt de afgelopen jaren de impact van netcongestie steeds relevanter. Ook hebben geopolitieke ontwikkelingen regio's steeds bewuster gemaakt van het bouwen aan een energiesysteem waarin vraag en aanbod lokaal worden georganiseerd. Om, als regio, in de toekomst de beschikking te hebben over betaalbare groene energie.

De gemeente Haarlemmermeer is onderdeel van de RES-regio Noord-Holland-Zuid. De gemeente is verantwoordelijk voor het aanwijzen van zoekgebieden voor energieopwekking binnen haar gemeente. De provincie is verantwoordelijk voor het opnemen van het zoekgebied in de provinciale omgevingsverordening om windenergie hier mogelijk te maken.

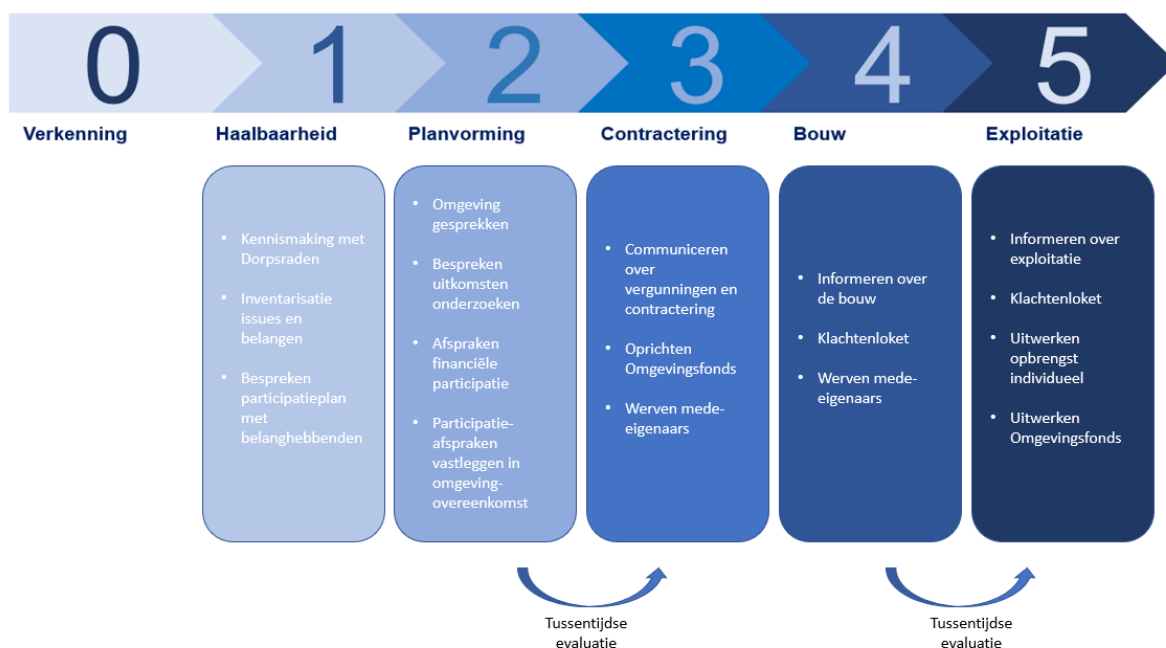
Dit is het door de gemeente aangewezen zoekgebied voor windenergie, zoals opgenomen in de 1e Regionale Energie Strategie (RES 1.0) voor Haarlemmermeer. De gemeenteraad heeft het zoekgebied Haarlemmermeer-Zuid (zgn. Spoordriehoek) voor windenergie op 10-6-2021 als concreet zoekgebied aangewezen. De provincie Noord-Holland wil in 2050 klimaatneutraal en circulair zijn. Het doel is om in 2030 55% minder broeikasgasuitstoot ten opzichte van 1990 en netto nul broeikasgasuitstoot in 2050. Vanaf 1 januari 2024 geldt in Noord-Holland de Omgevingsverordening NH2022. Hierin

zijn regels samengebracht op het gebied van milieu, natuur, water, ruimte, erfgoed en mobiliteit. De verordening beschrijft dat de afspraken omtrent wind op land die gemaakt zijn in RES verband leidend zijn (artikel 6.36). Alleen in de zoekgebieden voor wind op land die zijn vastgesteld in de RES (1.0) mogen windturbines worden gebouwd, vervangen of opgeschaald. De Windcoalitie zet zich in om de doelstelling van het Klimaatakkoord en het streven van de EU om de klimaatverandering tegen te gaan, te ondersteunen, groene energie lokaal beschikbaar en betaalbaar te houden en wil daarom een coöperatief windpark ontwikkelen in de Spoordriehoek.

3. Invloed op participatie

3.1 Participatie in alle ontwikkelingsfasen van het project

De realisatie van een windpark is een traject van meerdere fasen in de tijd. De stappen in de proces- en projectparticipatie zijn per ontwikkelingsfase van het project verschillend en afhankelijk van de fase waarin het project zich bevindt. De projectfasen in de ontwikkeling van een windpark en een indicatie van de bijhorende participatiestappen staan in onderstaand schema:

Qua ontwikkelingsproces bevindt het project Windpark Waterwolf zich op dit moment (najaar 2025) in de overgang tussen fase 1 Haalbaarheid en fase 2 Planvorming. Het belangrijkste wat hierin bepaald moet worden (op het punt van participatie) is op welke wijze samenwerking met belanghebbenden tot stand kan komen. Is er vertrouwen dat er over en weer informatie wordt uitgewisseld en de dialoog tot stand komt, zodat de voorwaarden worden geschapen om tot daadwerkelijke participatie te komen in de fase Planvorming. Dit participatieplan bevat de uitgangspunten.

In de planvorming werken we toe naar een positief projectbesluit. De projectbesluitprocedure bestaat uit 5 formele stappen:

1. kennisgeving voornemen
2. kennisgeving participatie
3. verkenning
4. voorkeursbeslissing*
5. projectbesluit

* Conform artikel 5.4 Omgevingsbesluit is een voorkeursbeslissing voor het windpark niet verplicht. Voor Windpark Waterwolf is hierom besloten geen voorkeursbeslissing te nemen. Er geldt daarom geen planMER-plicht onder de Omgevingswet.

Tijdens deze stappen zijn er verschillende formele momenten waarop de omgeving geïnformeerd wordt (planning onder voorbehoud).

- **Kennisgeving Voornemen en Participatie (3e kwartaal 2025)**

Voor het projectbesluit wordt een milieueffectrapportage-procedure doorlopen. De 'Kennisgeving voornemen' en 'Kennisgeving participatie' vormen het startsein van de m.e.r.-procedure. Bij de kennisgeving zitten twee bijlagen: de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (cNRD) en het participatieplan. De cNRD is de onderzoeksopzet voor de milieuonderzoeken en laat zien welke milieuthema's onderzocht worden en op welke manier. Het participatieplan beschrijft wie wanneer waarover kan meedenken en onze werkwijze. Iedereen kan deze stukken inzien. Ze liggen bij het gemeentekantoor, Huis der Provincie en zijn digitaal beschikbaar. Tijdens de officiële inspraakprocedure organiseren we een informatiebijeenkomst. De binnengekomen zienswijzen op de cNRD worden beantwoord en uitkomsten nemen we mee bij de uitvoering van het milieuonderzoek. In het milieueffectrapport beschrijven we hoe we tot de uiteindelijke onderzoeksopzet zijn gekomen.

- **Milieuonderzoeken en voorkeursalternatief (4^e kwartaal 2025 en 1^e kwartaal 2026)**

Voor het milieueffectrapport (MER) worden verschillende milieuonderzoeken uitgevoerd. Een plan-MER is eerder al opgesteld voor het zoekgebied. Daarom kiest Windpark Waterwolf ervoor om direct over te gaan tot het opstellen van een project-MER. In de project-MER worden de milieueffecten van het voorkeursalternatief verder beoordeeld. De initiatiefnemer organiseert in deze periode verschillende participatiemomenten. Het doel is om met de inbreng van de omgeving tot een optimale ruimtelijke/landschappelijke inpassing te komen. Zij richten hiervoor onder andere een gebiedstafel in.

- **Ter inzagelegging MER en ontwerp projectbesluit (2^e kwartaal 2026)**

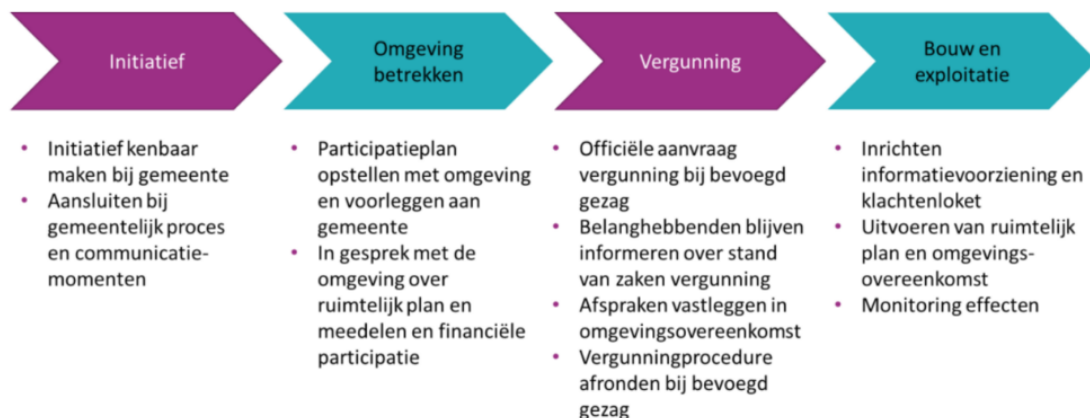
Het milieueffectrapport vorm input voor het projectbesluit. Het ontwerp-projectbesluit ligt samen met het milieueffectrapport naar verwachting in het voorjaar van 2026 ter inzage. Mogelijk liggen tegelijkertijd ook de ontwerp-(hoofd)vergunningen ter inzage. Iedereen kan deze stukken inzien. Ze zijn in te zien op het gemeentekantoor, Huis der Provincie en zijn daarnaast digitaal beschikbaar. De provincie Noord-Holland maakt tijdig bekend waar en wanneer dit gebeurt. Eenieder kan reageren op de ontwerpstukken en het milieueffectrapport door een zienswijze in te dienen. Tijdens de ter inzagelegging kunnen inwoners 6 weken laten weten wat men ervan vindt. Het bestuur van de provincie Noord-Holland betreft de zienswijzen bij het vaststellen van het besluit.

- **Definitief projectbesluit (beroep en bezwaar) (3^e en 4^e kwartaal 2026)**

Het bestuur van de provincie Noord-Holland neemt naar verwachting in het derde kwartaal van 2026 een besluit over het projectbesluit en de vergunningen. Hierna is het mogelijk om beroep aan te tekenen bij de Raad van State tegen het vastgestelde projectbesluit. Deze toetst in dat geval of de provincie de procedure goed heeft doorlopen.

3.2 Gemeentelijk Beleidskader lokaal eigenaarschap zon- en windprojecten

De gemeente Haarlemmermeer heeft in haar Beleidskader lokaal eigenaarschap zon- en windprojecten een heldere omschrijving gegeven van de inhoud van de participatie, zie ook onderstaande figuur uit dit beleidskader. Hiernaast heeft de gemeente ‘Spelregels voor Wind op Land’ vastgesteld (zie <https://windopland.haarlemmermeer.nl/spelregels-wind-op-land>). In de uitwerking van de participatie zijn de gemeentelijk en provinciale beleidskaders voor ons het uitgangspunt geweest. Specifiek geeft dit participatieplan invulling aan de fases “omgeving betrekken” en “vergunning”.

Bron: Beleidskader lokaal eigenaarschap in zon- en windprojecten, gemeente Haarlemmermeer.

Concrete invulling

Tijdens het maken van het eerste concept van dit participatieplan is, gelijktijdig aan de marktconsultatie door de gemeente Haarlemmermeer, met verschillende belanghebbenden (stakeholders) gesproken en die input is verwerkt in dit plan. Hiernaast is, in de zomer van 2025, geïnvesteerd in het updaten van de input van de stakeholders door gesprekken over hun eventuele deelname aan de Gebiedstafel Windpark Waterwolf te combineren met ophalen van feedback op de conceptversie van het participatieplan. In deze tweede ronde stakeholdergesprekken (zie ook de lijst met gesprekspartners verderop in dit plan) hebben we een brede ambitie ervaren om mee te praten en mee te denken over de ontwikkeling van het windpark. Voor het inrichten van een gebiedstafel is breed draagvlak. Qua scope van dit plan is relevant om te benoemen dat de initiatiefnemers zich beseffen dat het projectgebied zich bevindt tegen de provinciegrens met Zuid-Holland. De reikwijdte van dit plan stopt niet bij deze provinciegrens.

Voor meer informatie over enkele onderdelen van de aanpak:

Omgeving betrekken = Inrichten omgevingsdialoog (o.a. met gebiedstafel) zie 4.4.

Vergunning = Op basis van afspraken die worden gemaakt aan de gebiedstafel en door uitvoeren communicatieplan, zie 4.5.

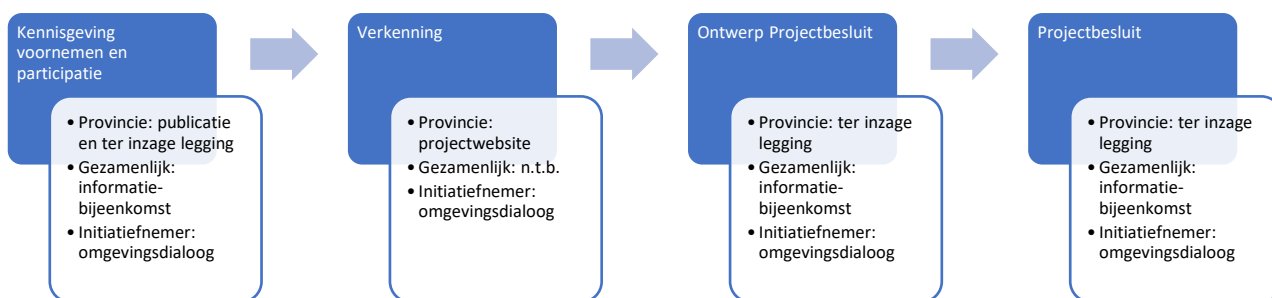
3.3 Provincie als bevoegd gezag: participatie in de Omgevingswet

De provincie Noord-Holland vindt participatie belangrijk. Politiek, bestuur en ambtelijke organisatie willen voldoen aan de eigen uitgangspunten bij alle participatie die Noord-Holland mogelijk maakt/organiseert.

De uitgangspunten hiervoor zijn het provinciale participatiebeleid zoals dat wordt bedoeld in de Omgevingswet en het daarop gebaseerde Omgevingsbesluit (zie ook bijlage 1: uitgangspunten voor participatie). De uitgangspunten gelden ook voor andere besluitvorming buiten het kader van de Omgevingswet. De uitgangspunten voor participatie zijn een aanvulling op de wettelijke verplichte inspraak zoals die is geregeld in de Inspraakverordening Noord-Holland 2005.

Conform de Elektriciteitswet 1998 zijn gedeputeerde staten verplicht om een projectbesluit vast te stellen voor windenergieprojecten van provinciaal belang. Dit geldt voor de aanleg of uitbreiding van een productie-installatie voor duurzame elektriciteit met behulp van windenergie met een capaciteit van ten minste 5 MW maar minder dan 100 MW, inclusief de aansluiting op het net. De procedure voor het projectbesluit is vastgelegd in afdeling 5.2 van de Omgevingswet.

Windpark Waterwolf valt in deze range, waarmee de provincie Noord-Holland bevoegd gezag is voor de ontwikkeling van dit park. Gedeputeerde staten van de provincie waar het project in hoofdzaak wordt uitgevoerd, zijn bevoegd om het projectbesluit vast te stellen.

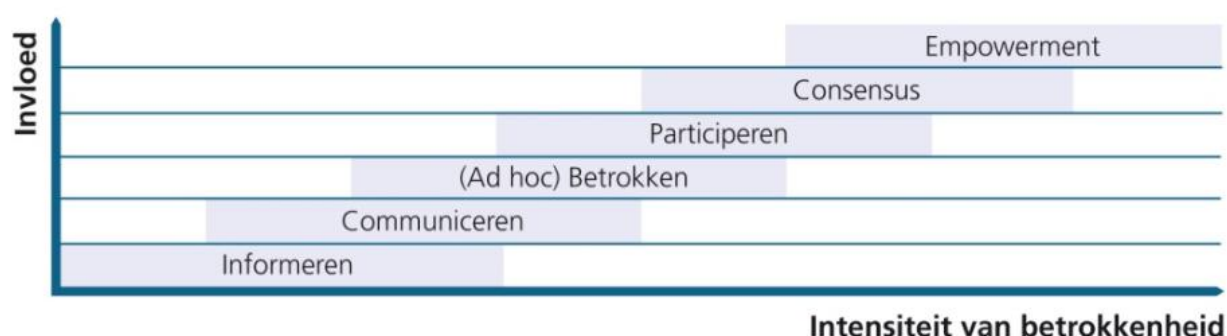
In de kennisgeving participatie van de Provincie Noord-Holland staat hoe het bevoegd gezag de verschillende partijen betreft. Partijen zoals burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen. Omdat de provincie Noord-Holland niet de initiatiefnemer van ons project is, staat in de kennisgeving wat de rol van het bevoegd gezag en wat de rol van de initiatiefnemer bij het betrekken van partijen is. In de kennisgeving staat waarover partijen worden betrokken en op welk moment. In de kennisgeving staat ook waar extra informatie te vinden is over het project.

3.4 Hoe en waarop kan invloed worden uitgeoefend?

Zoals eerder benoemd: participatie vindt plaats over de inhoud van het plan en de manier waarop die inhoud tot stand komt. We noemen dat de procesparticipatie. Bij procesparticipatie gaat het om bijdragen aan de verschillende vormen van inspraak, het informeren van de diverse stakeholders, het laten meedenken van inwoners en het meebeslissen over de strategie van de initiatiefnemers. In alle lopende Nederlandse wind-op-landprojecten is procesparticipatie aan de orde. Het is ook vastgelegd in de gedragscode wind op land, betrokken overheden sturen erop, de omgeving vraagt erom en het is vastgelegd in ruimtelijke inrichtingsprocedures. Een recente ontwikkeling is dat bij het inrichten van de procesparticipatie gekeken wordt naar de totale levenscyclus van het windpark: ontwikkeling, bouw en

exploitatie. Immers, tijdens alle fases is betrokkenheid van de stakeholders aan de orde. Een windpark is niet een project met een hek eromheen: technische innovaties die worden gedaan, de prestaties van een omgevingsfonds maar ook bijvoorbeeld contact over actuele klachten, zijn voorbeelden van zaken waarbij het contact met de omgeving aan de orde blijft.

De aard van de issues en betrokkenheid van belanghebbenden daarbij bepaalt het niveau van de participatie, zie onderstaande participatieladder die door de overheid vaak wordt gehanteerd. Meer pragmatisch is het maken van onderscheid tussen meepraten (communiceren), meedenken (participeren) en meebeslissen (consensus/empowerment). Per issue en/of per belanghebbende (of groep van belanghebbenden) kan het niveau van participatie verschillen en kan dus op verschillende niveaus geparticipeerd worden (zie onderstaande participatieladder + duiding).

Informeren	Initiatiefnemer benadert een stakeholder eenzijdig met een algemeen informatiekanaal (website, informatieavond, nieuwsbrief, folders). Uitsluitend zenden, inclusief het beantwoorden van publieksvragen.
Communiceren	Initiatiefnemer gaat tweezijdig gesprek aan met een stakeholder (zenden en ontvangen). Stakeholder draagt aldus bij aan beeldvorming van de initiatiefnemer.
(ad hoc) Betrekken	Initiatiefnemer betreft (al dan niet ad hoc) een stakeholder bij het project om iets te bespreken, om iets af te stemmen, om een advies te krijgen of om de eigen beeld- of oordeelsvorming aan te scherpen.
Participeren	Initiatiefnemer nodigt een stakeholder uit om samen tot uitvoering van (een deel van) het project te komen. Stakeholder neemt deel aan beeldvorming en oordeelsvorming, niet aan besluitvorming.
Consensus	Initiatiefnemer heeft een stakeholder nodig om samen tot uitvoering van (een deel van) het project te komen. Stakeholder neemt deel aan beeld-, oordeels- en besluitvorming (althans voor een deel van de benodigde besluiten).
Empowerment	Initiatiefnemer stelt een stakeholder in staat om een deel van de uitvoering van het project over te nemen (al dan niet met geld van de initiatiefnemer).

Naast de procesparticipatie is ook financiële participatie (projectparticipatie) aan de orde. In het Klimaatakkoord is vastgelegd dat de initiatiefnemer een proces doorloopt om te komen tot een wenselijke en haalbare vormgeving van financiële participatie. Bij financiële participatie wordt onderscheid gemaakt tussen actieve en passieve financiële participatie. Bij passieve financiële participatie wordt een deel van de opbrengsten van het windproject gebruikt om de omgeving tegemoet te komen. Denk hierbij aan een omwonendenregeling (financiële vergoeding voor direct-omwonenden) en/of de vorming van een omgevingsfonds. Bij actieve financiële participatie is een ondernemend element aan de orde. Deze vorm is risicodragend voor de leden van bijvoorbeeld de energiecoöperatie. In ons windpark willen we het lokaal eigendom maximaliseren en wordt een financiële participatie van ongeveer 90% procent nagestreefd. De initiatiefnemers vinden het van belang om bij de keuze voor participatieopties rekening te houden met mensen met een smalle beurs. Niet iedereen in Haarlemmermeer heeft de mogelijkheid om geld te investeren. Voor inwoners met de wens om financieel te profiteren van ons project, onderzoeken we bijvoorbeeld ook de mogelijkheid om stroom van het windpark af te nemen.

In de volgende hoofdstukken wordt ingegaan op de proces- en projectparticipatie voor Windpark Waterwolf.

4. Procesparticipatie

Het gaat in dit hoofdstuk om de procesparticipatie in de fases 'haalbaarheid' en 'planvorming' van het project: het samen met de initiatiefnemers bepalen van randvoorwaarden en vervolgens het maken van een plan voor de ontwikkeling van een windpark. Voor de goede orde, er is dan nog geen definitieve toestemming (vergunning) van het bevoegd gezag.

4.1 Uitgangspunten voor de procesparticipatie

Windpark Waterwolf wil een goede buur zijn én goed zijn voor buurt en inwoners. Hierom hanteren we de volgende vijf uitgangspunten voor procesparticipatie:

- De planvorming gebeurt samen met belanghebbenden/stakeholders: direct-omwonenden, dorpsraden, maatschappelijke organisaties, verenigingen, ondernemers in het gebied en overheden.
- Er is balans tussen productie van duurzame energie met zoveel mogelijk acceptatie en draagvlak in de directe omgeving.
- Participatie vindt plaats binnen de beleidskaders van gemeente, provincie en landelijke overheid, waarbij het plan financieel haalbaar moet zijn.
- Gedurende het hele proces worden de omwonenden op de hoogte gehouden over de voortgang.
- De participatie voldoet aan de Gedragscode Acceptatie en Participatie Windenergie op Land 2020.

4.2 De omgeving

De gemeente Haarlemmermeer definieert de omgeving voor windprojecten in het beleidskader Lokaal Eigenaarschap als volgt.

'De omgeving'

Het gaat primair om inwoners die in een gebied rondom het initiatief wonen, verenigingen die daar gevestigd zijn, wijk- en dorpsraden en ondernemers met een agrarisch bedrijf in het plangebied. Wij maken onderscheid tussen drie gebieden. Dit beleidskader verwijst naar deze gebieden voor de invulling van de beleidsregels.

1. Plangebied (roze)

Wind: Minimaal een straal van 5x de rotordiameter

2. Directe omgeving ('omwonenden') (oranje)

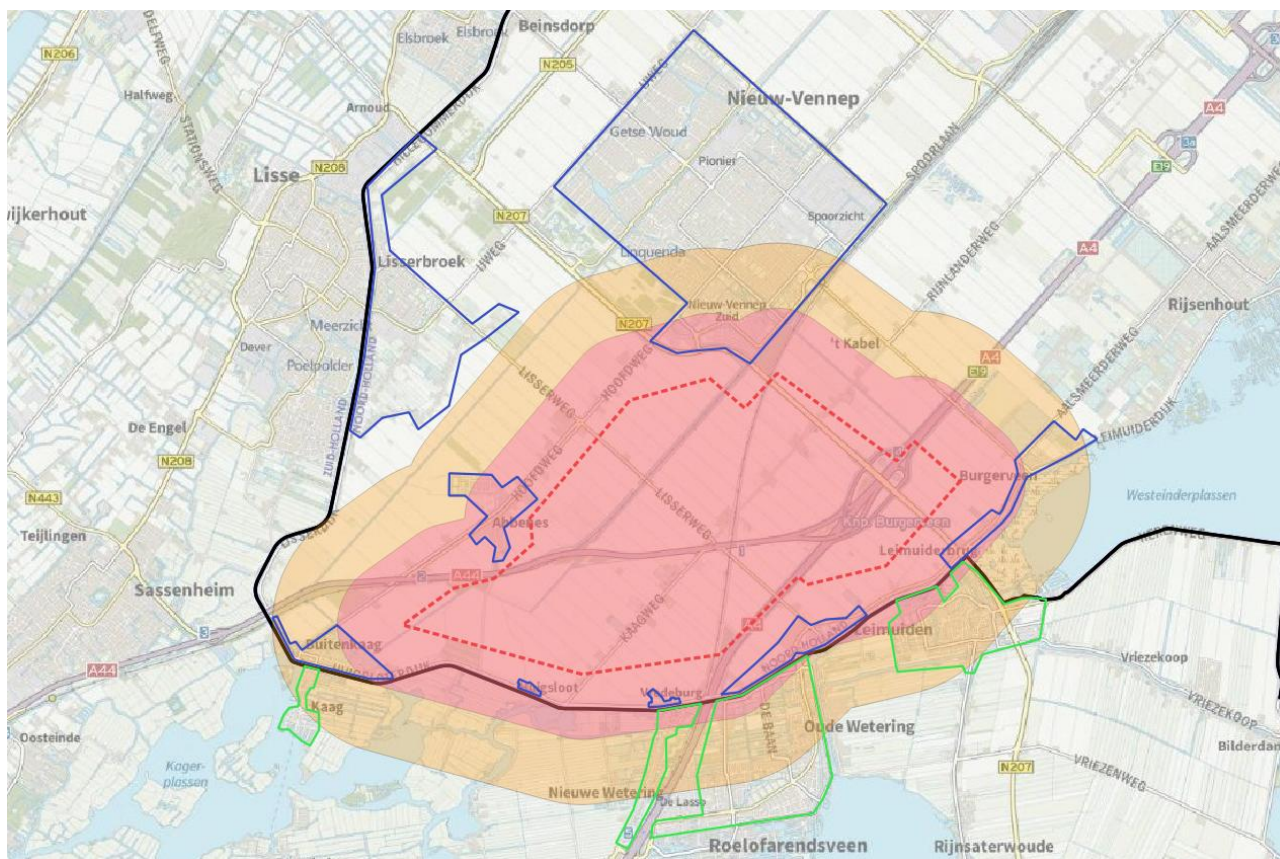
Wind: minimaal een straal van 10x de tiphoogte

3. Lokale omgeving (blauw en groene omkadering)

Wind: Dorpen in en om een aangewezen zoekgebied (in ieder geval Abbenes, Lissersbroek, Nieuw-Vennep, Buitenkraag, Huigsloot, Vredeburch, Weteringbrug en Burgerveen)

In een groot deel van het gebied geldt een hoogtebeperking voor de tiphoogte van 150 meter boven maaiveld. Omdat de rotordiameter nog niet bekend is, gaan we uit van een fictieve rotordiameter van 150 meter om de 'directe omgeving' te definiëren. Op die manier wordt die nooit te klein gedefinieerd. Voor de Windcoalitie is het beleidskader Lokaal Eigenaarschap leidend voor de beantwoording van de vraag, wat is de (directe) omgeving? Omdat de locaties van de windturbines nog niet bekend zijn (dat wordt mede

ingegeven door het participatieproces), zien we nu het gehele zoekgebied als mogelijke locatie. Dat leidt tot onderstaande kaart. Roze geeft daarin het zoekgebied aan inclusief brede omranding. Oranje laat de directe omgeving zien. De blauw (binnen gemeente) en groen (buiten gemeente) omkaderde gebieden zijn de lokale omgeving. Als een kern in meerdere gebieden valt, delen we die in de meest betrokken groep in. Naarmate meer duidelijkheid ontstaat over de turbinelocaties (o.a. door onderzoek en participatie) wordt de 'indeling' van de omgeving daarop aangepast.

Omwonenden in het plangebied

Dit is op de bovenstaande kaart, het roze aangegeven gebied. Tot deze groep omwonenden behoren de dorpen en dorpsraden van:

- Abbenes, dorpsraad Abbenes
- Buitenkaag, dorpsraad Kaag / Buitenkaag
- Burgerveen, dorpsraad Burgerveen (incl. Leimuiderbrug)
- Huigsloot
- Leimuiden*
- Nieuw-Vennep, dorpsraad Nieuw-Vennep en 't Kabel
- Nieuwe Wetering*
- Oude Wetering*
- Vredeburg, dorpsraad Weteringbrug / Vredeburg
- Weteringbrug, dorpsraad Weteringbrug / Vredeburg
- Bewoners binnen dit gebied die niet in een kern wonen

* Behorende tot gemeente Kaag en Braassem

Omwonenden in de directe omgeving

Hier gaan we uit van omwonenden die tot 1500 meter van het zoekgebied wonen. Op bovenstaande kaart aangegeven als **geel** gebied. In ieder geval horen hierbij de dorpen en dorpsraden van:

- Kaag*, dorpsraad Kaag / Buitenkaag

Omwonenden in de lokale omgeving

De gemeente heeft nog een aantal dorpen in en om het aangewezen zoekgebied benoemd. De meeste vallen onder de groep genoemd bij het vorige punt). In deze groep horen nog de omwonenden in:

- Lisserbroek, dorpsraad Lisserbroek

Bewoners uit de rest van gemeente Haarlemmermeer en Kaag en Braassem

We houden de bewoners uit de rest van Haarlemmermeer en Kaag en Braassem op de hoogte van de ontwikkeling van het windpark.

Bedrijven, verenigingen en maatschappelijke organisaties

We onderscheiden de volgende organisaties:

Overheden:

- Hoogheemraadschap van Rijnland
- Gemeente Haarlemmermeer
- Gemeente Kaag en Braassem
- Provincie Noord-Holland
- Provincie Zuid-Holland

Bedrijven (vertegenwoordigd door):

- Ondernemersvereniging Haarlemmermeer-Zuid
- Bedrijven Energiecoöperatie Nieuw-Vennep Zuid

Landbouworganisaties:

- LTO Noord afdeling Haarlemmermeer
- Agrarisch Collectief Noord-Holland-Zuid

Natuur & milieuorganisaties:

- Natuur en Milieufederatie Noord-Holland
- Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland

Duurzaamheid:

- NMCX Centrum voor Duurzaamheid
- Klimaatalarm Haarlemmermeer

Luchtvaart:

- Schiphol
- Inspectie Leefomgeving en Transport
- Hoofddorpse Luchtvaart Club HLC

4.4 Organisatie van de procesparticipatie: Gebiedstafel Windpark Waterwolf

Windpark Waterwolf wil samen met alle belanghebbenden het beste plan maken. Hiernaast hechten de initiatiefnemers veel waarde aan een open en transparant proces en dito bedrijfsvoering. Daarom wordt de procesparticipatie zo goed mogelijk afgestemd op de behoeften en wensen van de stakeholders in het gebied. Het doel is dat alle partijen kunnen (blijven) meepraten over het project, zodat zoveel mogelijk belangen worden meegenomen. Om dit te faciliteren, richten de initiatiefnemers een zogenaamde 'gebiedstafel' in. Aan de Gebiedstafel Windpark Waterwolf (GWW) wordt de planontwikkeling voor Windpark Waterwolf op de voet gevolgd en besproken door een brede groep belanghebbenden. Ook worden plannen van commentaar en advies voorzien. De gebiedstafel helpt om het windpark met een zo groot mogelijk draagvlak in de omgeving te realiseren/exploiteren en biedt de mogelijkheid dat zo veel mogelijk stemmen hierbij worden gehoord. De gebiedstafel is, in onze ogen, een van de belangrijkste instrumenten om de omgevingsdialoog goed en grondig te voeren. Tegelijkertijd beseffen we ons als initiatiefnemers dat niet iedere inwoner tevreden gaat zijn met de ontwikkeling van het windpark. Naast de gebiedstafel zijn er tientallen manieren (van e-mail tot persoonlijk gesprek) om in gesprek te zijn (en blijven) met de ontwikkelaars. Hiermee is het voor iedereen mogelijk om zorgen te delen of vragen te stellen en in gesprek te zijn.

Belangrijke uitgangspunten van een gebiedstafel zijn commitment en wederkerigheid: alle betrokken partijen verbinden zich aan het (gemeentelijke/provinciale) beleidskader voor de ontwikkeling van het windpark en van de gezamenlijke opgave om hiermee lokaal een stap te zetten richting een sterkere, schonere en meer energie-onafhankelijke Haarlemmermeer.

Om de gebiedstafel goed te laten werken, is een aantal spelregels aan de orde:

- Open delen van belangen en waarom partijen aan tafel zitten;
- Eerlijk en respectvol met elkaar om gaan;
- Het proces dat wordt doorlopen, is transparant en kan door de omgeving worden gevolgd;
- Er is deskundigheid aan tafel die vertrouwd wordt, indien nodig vragen de deelnemers onafhankelijke experts om een toelichting;

- De opties die aan tafel bedacht worden, komen tegemoet aan zoveel mogelijk belangen. De initiatiefnemer is niet verplicht om opties en suggesties vanuit de gebiedstafel over te nemen die bijvoorbeeld (milieu)technisch niet haalbaar of de business case zwaar onder druk zetten;
- Iedere partij moet in staat gesteld worden om de eigen situatie toe te lichten en vragen te stellen;
- Besluiten (over een advies) worden genomen op basis van goede afspraken of bijvoorbeeld consensus. Hier wordt bij de start van de tafel een afspraak over gemaakt.

Naast deze spelregels kan voor de Gebiedstafel Windpark Waterwolf een aantal (technische) uitgangspunten afgesproken worden. Deze uitgangspunten zijn (deels) afgeleid van een richtlijn voor het inrichten van Omgevingsadviesraden, die is opgesteld door de Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines (NLVOW).

- De gebiedstafel kent een onafhankelijke voorzitter die door de tafel zelf wordt geselecteerd;
- Elke deelnemer aan de gebiedstafel vertegenwoordigt één belang;
- De provincie en gemeente zijn bij de gebiedstafel ambtelijk aanwezig als toehoorder en voor beantwoording van vragen;
- Elke belangengroep wordt geadviseerd om met twee personen zich te vertegenwoordigen waarvan tenminste één persoon een vaste deelnemer is. De tweede kan/mag rouleren vanuit de achterban. Voor de stakeholdergroep direct-omwonenden maken we een uitzondering en wordt gestreefd naar een delegatie van drie personen die afkomstig zijn uit verschillende delen van het zoekgebied;
- Van elke gebiedstafelbijeenkomst wordt verslag gemaakt. Na goedkeuring in de volgende bijeenkomst komt de gecorrigeerde versie voor alle belangstellenden beschikbaar (dit kan op de website van het project en bijvoorbeeld de site van de gemeente);
- De gebiedstafel komt in principe fysiek bij elkaar.

Onderstaande deelnemers zijn bij de start van de Gebiedstafel Windpark Waterwolf vertegenwoordigd:

- Direct-omwonenden plangebied (driepersonen die afkomstig zijn uit verschillende delen van het zoekgebied)
- Agrarische ondernemers directe omgeving plangebied (via LTO Noord afd. Haarlemmermeer)
- Ondernemers/bedrijven omgeving plangebied (via Ondernemersvereniging Haarlemmermeer-Zuid en Bedrijven Energiecoöperatie Nieuw-Vennep Zuid)
- Natuur- en milieuorganisaties (via Natuur en Milieufederatie Noord-Holland, Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland, Stichting Fauna Haarlemmermeer)
- Provincie Noord-Holland en gemeente Haarlemmermeer (in de rol van toehoorder)
- Inwoners gemeente Haarlemmermeer (zijnde geen direct-omwonenden), waarvan minstens één jongere (o.a. via Jongerenraad Haarlemmermeer)
- Initiatiefnemers Windpark Waterwolf

Inwoners betrekken door communicatie en coöperatie

Voor inspraak door - en overleg met - inwoners wordt een brede communicatie-aanpak ontwikkeld. Met informatiebijeenkomsten, een windsafari (excursie), artikelen in lokale media, een website en een nieuwsbrief kan iedereen die dat wil het proces nauwgezet volgen en beïnvloeden. Denk hierbij ook aan het beïnvloeden van het proces op basis van zienswijzen of bijvoorbeeld de mogelijkheid om als lid van Meerwind mee te beslissen over de keuzes die de energiecoöperatie in dit project maakt. Ook willen we vernieuwende instrumenten introduceren: bijvoorbeeld een wandeling door het projectgebied om – zodoende – bij de deelnemers ruimte voor verandering te creëren. Want Windpark Waterwolf is meer dan enkel een vorm van energieopwekking. We willen bewoners tijdens de wandeling verbinden en helpen omgaan met verandering door ze na te laten denken over het verleden, het heden en de toekomst. We wandelen een route door het gebied waar de windmolens mogelijk komen te staan, we vertellen het verhaal van de grond waar je over loopt, horen het verhaal van de deelnemers en staan stil bij de veranderingen in het gebied; de drooglegging van de polder, de akkers, de technologische en landschappelijke ontwikkeling en groei. Windmolens zijn onderdeel van het verhaal van Haarlemmermeer, een verhaal over pionieren, moed en klaar zijn voor de toekomst.

Ook directe invloed

Voor wie meer directe invloed wil, en wil meebeslissen, is het mogelijk om zich aan te sluiten bij de lokale energiecoöperatie Meerwind. Deze coöperatie is een van de initiatiefnemers en heeft medezeggenschap in de ontwikkeling. Leden kunnen via de Algemene Vergadering invloed uitoefenen op zaken die voor hen belangrijk zijn. Hoe groter het aantal leden, hoe groter de lokale betrokkenheid en hoe groter de legitimiteit van de inbreng van de energiecoöperatie in de totale ontwikkeling.

Een terugkerend fenomeen in windprojecten is dat met participatie vaak ‘dezelfde’ mensen worden bereikt. Doorgaans degenen die direct in hun belangen menen te worden geschaad of die bijvoorbeeld via de energiecoöperatie betrokken zijn bij windenergie. Met dit participatieplan hebben de initiatiefnemers de ambitie een breed palet aan doelgroepen te betrekken bij de ontwikkeling van Windpark Waterwolf. Een voorbeeld hiervan is de zoektocht naar koppelkansen in het projectgebied. Door netcongestie krijgt het lokale bedrijfsleven steeds moeilijker stroom om te starten, te groeien, te innoveren of te verduurzamen. Initiatiefnemers willen met het lokale bedrijfsleven onderzoeken of het vestigingsklimaat kan worden versterkt. Ook dit thema kan aan de gebiedstafel besproken worden. Hiernaast komt uit de eerder met stakeholders gevoerde gesprekken naar voren dat de brede wens is dat de mogelijkheden voor financiële participatie (financieel profijt) idealiter beschikbaar zijn voor lokale doelgroepen die in de ontwikkelingsfase niet willen/kunnen investeren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de lokale beschikbaarheid van stroom uit het park. De initiatiefnemers onderzoeken het uitgangspunt dat vele honderden inwoners van onze gemeente via een coöperatief stroomcontract kunnen profiteren van de stroom uit Waterwolf.

Omgevingsmanagement

De initiatiefnemers, de provincie Noord-Holland en de gemeente Haarlemmermeer vinden het belangrijk de omgeving zo goed mogelijk te informeren en te betrekken. De initiatiefnemer streeft erna om lokaal stap-voor-stap meer draagvlak te laten ontstaan voor de ontwikkeling. Uitgangspunten zijn open, transparant en tijdig communiceren. Goed luisteren is ook aan de orde om belangen zo goed mogelijk te kunnen afwegen.

De initiatiefnemers zullen in hun communicatie laten zien wat er op basis van het participatieproces gebeurt met de inbreng uit de omgeving. In het omgevingsmanagement speelt de komst van de gebiedstafel een grote rol. De Gebiedstafel Windpark Waterwolf borgt op een impactvolle en vernieuwende wijze dat zo veel mogelijk belanghebbenden (omwonenden en inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers) op een open en transparante wijze geïnformeerd worden, meedenken en betrokken (blijven) worden bij het project. Het betrekken van alle inwoners in de omgeving gebeurt ook op basis van een proactieve communicatieaanpak met bijvoorbeeld website, nieuwsbrieven en informatiebijeenkomsten. Naast de gebiedstafel zijn er tientallen instrumenten waarmee de dialoog wordt gevoerd.

Procesparticipatie aan de gebiedstafel in zes stappen

Op weg naar het beste plan zetten de initiatiefnemers met de omgeving diverse stappen. De omgevingsdialoog wordt breed gevoerd. Het instrument gebiedstafel is relatief nieuw. Wat gebeurt er aan de gebiedstafel in de planfase in 6 stappen? Zie ook paragraaf 3.1.

Stap 1: Issue- en belangenanalyse en eerste voorbereidende gesprekken

Het inrichten van de procesparticipatie is feitelijk al gestart met een eerste issue- en belangenanalyse. Voor meer inzicht zijn we in gesprek gegaan met verschillende belanghebbenden zoals de dorpsraden en is een concept participatieplan geschreven. Op basis van vervolgesprekken met een grotere groep belanghebbenden (stakeholders) hebben we een overzicht van de issues die spelen en de belangen van verschillende groepen/organisaties. Deze input is verwerkt tot dit participatieplan. Uit de gesprekken met de omgeving is de oprichting van een gebiedstafel als wenselijk en kansrijk naar voren gekomen.

Stap 2: Kennismaken, verkennen en nieuw inzichten opdoen

De omgevingsdialoog gaat intenser worden gevoerd, waarvoor verschillende middelen worden ingezet: van gebiedstafel tot nieuwsbrief. En van informatieavond tot website. Veel belanghebbenden nodigen we uit aan de gebiedstafel. We zorgen voor een goede kennismaking, ook tussen deelnemers aan de tafel onderling. Na het bespreken van nut en noodzaak van windenergie voor de Haarlemmermeer, ontwikkelen aan tafel inzicht voor elkaars belangen, leren we elkaar kennen en werken we aan het versterken van wederzijds vertrouwen. Met elkaar werken we aan het beste plan voor het windpark. Hierbij is de inbreng van iedere deelnemer waardevol.

Stap 3: Aan de slag met issues, belangen en mutual-gains

Aan de gebiedstafel gaan we samen aan de slag om de opgave te ontrafelen in issues en belangen per issue. Niet om met elkaar te gaan onderhandelen, maar om van elkaar te leren en te onderzoeken.

Stap 4: Vastleggen van afspraken in procesontwerp

Aan de gebiedstafel leggen we de afspraken over het proces vast, zoals de opgave, welke partijen hieraan werken en waarom, welke leidende principes worden aangehouden, planning en tijdsbesteding. Dit is een anker voor het vervolgproces.

Stap 5: Oplossingsgerichte dialoog

In een zorgvuldig proces is het doel om vanuit wederzijds vertrouwen te zoeken naar een acceptabele oplossing, in lijn met de procesafspraken gemaakt in stap 4. We doen dit aan de gebiedstafel, met informatiebijeenkomsten voor alle belangstellenden en door middel van workshops en gesprekken met belanghebbenden.

Stap 6: Akkoord bereiken en vastleggen in omgevingsovereenkomst

Uiteindelijk is het doel om te komen tot afspraken tussen initiatiefnemers en diverse betrokkenen en die vast te leggen in een omgevingsovereenkomst. Vanzelfsprekend nemen we in de omgevingsovereenkomst ook de opbrengst van de brede omgevingsdialoog mee. Voor alle duidelijkheid: de omgevingsovereenkomst heeft geen bindende impact voor het bevoegd gezag bij het nemen van een projectbesluit.

Onderwerpen / issues

Op basis van onze ervaring met de ontwikkeling van windparken, verwachten we dat in ieder geval de volgende onderstaande onderwerpen/issues als onderdeel van de procesparticipatie worden uitgewerkt (in dit proces is er ook een link met financiële participatie, zie punt 4). Er kan sprake zijn van het maken van bovenwettelijke afspraken.

1. Ruimtelijke inpassing

Welke scenario's zijn mogelijk of onwenselijk? Hoeveel windturbines en waar moeten die komen? Welke randvoorwaarden zijn er vanuit bewoners, vanuit de regelgeving (bijvoorbeeld de spelregels van de gemeente Haarlemmermeer), vanuit de natuur, vanuit grondeigenaren. En is daaruit een financieel haalbaar project te maken?

2. Geluid en Slagschaduw

Welke zorgen zijn er over hinder? Welke informatie is beschikbaar of moet nog extra verzameld worden? Aan de hand van de ruimtelijke inpassing zal onderzoek plaatsvinden naar hinder. Wat zijn acceptabele manieren om hinder te voorkomen of te mitigeren?

3. Natuur en Landschap

Welke vragen zijn er over natuureffecten (flora, fauna, ecologie) en het landschap? In het kader van de Omgevingswet moet onderzoek worden gedaan, de uitkomsten worden besproken. De gebiedstafel wordt ook betrokken bij de terinzagelegging van de concept-NRD en aanpak van het natuuronderzoek. Voor welke negatieve effecten zijn maatregelen nodig? Waar kan het omgevingsfonds (zie financiële participatie) de natuur en het landschap verbeteren in Haarlemmermeer-Zuid?

4. Financiële Voordelen

Wat zijn de mogelijkheden voor financiële participatie door omwonenden en voor alle bewoners van Haarlemmermeer? Waar is bij omwonenden behoefte aan? Er komt een omgevingsfonds, waar is dit voor in te zetten? Dit onderwerp gaat in ieder geval over: financiële participatie mogelijkheden (individueel voordeel), omgevingsfonds (collectief voordeel) en vergoedingen.

5. Haarlemmermeer schoner, sterker en meer energieonafhankelijk maken

Op welke manier kan Windpark Waterwolf de regio sterker, schoner en meer energieonafhankelijk maken (en daarmee een betere plek maken om te wonen en te werken)?

4.5 Inzet communicatiemiddelen

Zoals aangegeven worden meerdere fasen doorlopen om tot ontwikkeling van het project te komen. Per fase wordt de inzet van communicatiemiddelen opnieuw bekeken om omwonenden en belanghebbenden op de hoogte te houden van de ontwikkelingen en hen te betrekken. Dit zal worden aangepast naar wat er het beste kan plaatsvinden in die fase, mede rekening houdend met wat in eerdere fase(s) al dan niet succesvol was.

Grofweg onderscheiden de initiatiefnemers de volgende doelgroepen (met bijbehorende communicatiemiddelen):

- Belanghebbenden (iedereen die betrokken is of wil zijn bij de ontwikkeling van het park uit Haarlemmermeer of buurgemeenten):
 - o fysieke bijeenkomsten, meer concreet gebiedstafel, informatieavonden en persoonlijk gesprek
 - o bewoners persoonlijk benaderen
 - o website
 - o nieuwsbrief
- bewoners Haarlemmermeer breed:
 - o website
 - o social media
 - o Huis-aan-huis informatie via lokale media (advertenties, free publicity)
 - o E-mail: via contact@windparkwaterwolf.nl kan iedereen vragen stellen
- Journalisten: persoonlijk, persberichten, nieuwsbrief
- Gemeente/Provincie: persoonlijk en via gebiedstafel
- Leden van Meerwind en de boerencoalitie:
 - o eigen communicatiekanalen
 - o website/nieuwsbrief/mail
- Achterban partners of deelnemers gebiedstafel
 - o eigen communicatiemiddelen partners of deelnemers gebiedstafel

Uitgangspunt van de initiatiefnemers is dat ze streven naar een inclusieve en representatieve bijdrage van iedereen die betrokken wil zijn bij het windpark.

5. Financiële participatie

Het gaat in dit hoofdstuk om de financiële participatie. Er zijn verschillende mogelijkheden om financieel te participeren in een windpark. Belangrijke uitgangspunten daarbij zijn voor de Windcoalitie: eerlijk en lokaal delen en lokaal eigenaarschap door omwonenden.

5.1 Lokaal eigendom | individueel voordeel

De Windcoalitie Haarlemmermeer-Zuid heeft als doel om een windpark te realiseren in lokaal eigendom. De samenwerking binnen de Windcoalitie is gebaseerd op 90% lokaal eigendom. We komen dus ver uit boven het streven in het RES van minimaal 50% lokaal eigenaarschap.

Omwonenden en burgers

Omwonenden in het zoekgebied, maar ook alle bewoners uit Haarlemmermeer, kunnen deelnemen in het windpark door lid te worden van de Windenergie Coöperatie Meerwind. Financiële participatie is daarbij mogelijk, maar niet verplicht. Indien wordt geparticipeerd, kan daarmee individueel een voordeel uit de opbrengsten van het windpark worden verkregen. Hiernaast is via het lidmaatschap van de energiecoöperatie ook sprake van mede-eigenaarschap.

Als voorbeeld van de werkwijze van de coöperatie het onderstaande:

Als lid van de coöperatie Meerwind wordt meebeslist over de besteding van het resultaat uit de exploitatiefase. Niet alleen over het resultaat dat uitgekeerd wordt (rente), maar denk hierbij ook aan de besluitvorming over (onderzoek naar) nieuwe duurzame energieprojecten. Dat hoeft niet alleen in de Haarlemmermeer want in het verleden is ook de ontwikkeling van coöperatieve windmolens ondersteund in een ander gebied. Ook is hier fonds 'Wind in de rug', waaruit projectbijdragen aan lokale organisaties voor duurzaamheid worden gedaan. Ook worden projecten voor duurzame energie in de Derde Wereld ondersteund. Leden kunnen ook meepraten over het geven van educatie over windenergie. Genoeg activiteiten dus, die goed zijn voor de omgeving.

Grondeigenaren en bedrijven

Grondeigenaren in het zoekgebied kunnen toetreden tot de groep van de agrariërs en op die manier mede-eigenaar worden. Eerlijk delen is ook hier het uitgangspunt. Via gesocialiseerde grondvergoedingen kunnen deelnemende grondeigenaren zonder windturbine op hun land ook meedelen in de opbrengst van een nieuw windpark in de Haarlemmermeer. In een latere fase van de ontwikkeling zal dit worden uitgewerkt met een uitgebreid informatiememorandum. Ook lokaal georiënteerde bedrijven in de directe omgeving van het zoekgebied krijgen de mogelijkheid om financieel te participeren en/of te profiteren van de stroom uit het windpark.

5.2 Omgevingsfonds | collectief voordeel

Er wordt een omgevingsfonds ingericht voor Haarlemmermeer-Zuid, waarin een vooraf bepaald bedrag wordt gestort dat afhankelijk is van de gerealiseerde jaarlijkse elektriciteitsopwek. Hiermee krijgt de omgeving gedurende de levensduur van het park opbrengsten uit het project. Tijdens het participatieproces

(aan de gebiedstafel) worden het doel, de criteria en de besteding van het omgevingsfonds verder bepaald. Een eventueel te vormen organisatie, die gaat over de besteding van de bedragen in het omgevingsfonds, zal bij voorkeur worden samengesteld uit bewoners uit de directe omgeving samen met vertegenwoordigers van Meerwind en de groep agrariërs. Aan de hand van de business case zal tijdens de participatie een schatting worden gemaakt van de bedragen die in dit participatiefonds worden gestort. Uitgangspunt is een minimum van € 0,50 per MWh, in lijn met de gedragscode Acceptatie & Participatie Windenergie op Land 2020.

5.3 Participatiemogelijkheden in vogelvlucht (samenvattend)

De initiatiefnemers van Windpark Waterwolf willen ruime mogelijkheden voor proces- en projectparticipatie organiseren. Onderstaand schema laat zien welke opties er zijn voor de verschillende belanghebbenden.

Participatie-onderdeel	plangebied	directe omgeving	lokale omgeving
Schil	Inwoners en ondernemers binnen een straal van 5x de rotordiameter (750 meter).	Inwoners en ondernemers binnen een straal van 10x de tiphoogte (1.500 meter).	Alle inwoners en lokale (MKB-)ondernemingen en energiecoöperaties of energie-gemeenschappen in alle aanliggende dorpskernen.
Zeggenschap via lokaal eigendom	Ja	Ja	Ja
Financiële participatie via aandelen of obligaties	Ja	Ja	Ja
Geïnformeerd over project	Ja	Ja	Ja
Zeggenschap over omgevingsfonds (bijv. via lokale stichting)	Ja	Ja	Nader te bepalen
Participatieproces van de initiatiefnemers, leidend tot omgevingsafspraken	Ja	Nader te bepalen	Nee
Omwonendenregeling	Ja	Nee	Nee
Gesocialiseerde grondvergoeding	Ja, in zoekgebied	Nee	Nee

Referenties

Beleidskader lokaal eigenaarschap in zon- en windprojecten. 21-04-2021 Gemeente Haarlemmermeer

<https://haarlemmermeer.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/19a7ffb1-b8fd-4cfd-b2c8-8d5cc3486e3f?documentId=66ee6e80-083e-450c-af17-9977ef07f253&agendaltemId=c410ab86-078f-4dd4-8927-6281ff35138a>

Gedragscode Acceptatie & Participatie Windenergie op Land – oktober 2020, NWEA e.a.

<https://www.nwea.nl/wp-content/uploads/2020/11/20201103-Gedragscode-WoL-opgemaakt-FINAL.pdf>

Concept Participatieplan coöperatieve windmolens Noorder-IJplas

https://amsterdam-wind.nl/wp-content/uploads/2021/05/20210326-LAATSTE-VERSIE-Participatieplan-windmolens-Noorder-IJplas-en-CDterrein_NDSM-AW-nw-logo.pdf

Participatiewaaijer, overzicht van verschillende vormen van projectparticipatie (zowel ontwerp- als financiële participatie).

<https://www.klimaatakkoord.nl/documenten/publicaties/2019/11/18/participatiewaaijer>

Bijlage 1: Uitgangspunten voor participatie (Provincie Noord-Holland)

De provincie Noord-Holland vindt participatie belangrijk. Daarom zorgen politiek, bestuur en ambtelijke organisatie ervoor dat zij voldoen aan de volgende uitgangspunten bij alle participatie die Noord-Holland mogelijk maakt.

Participatie is wel altijd maatwerk. Per participatietraject of participatievorm kan de invulling dus verschillen. Maar met deze uitgangspunten zorgen we voor een evenwichtig proces en een kwalitatief goed participatietraject.

De uitgangspunten zijn het provinciale participatiebeleid zoals dat wordt bedoeld in de Omgevingswet en het daarop gebaseerde Omgevingsbesluit. De uitgangspunten gelden ook voor andere besluitvorming buiten het kader van de Omgevingswet. De uitgangspunten voor participatie zijn een aanvulling op de wettelijke verplichte inspraak zoals die is geregeld in de Inspraakverordening Noord-Holland 2005 (pdf).

Het doel van participatie

De komende jaren staat Nederland voor grote opgaven die gaan over hoe het land is ingericht. Die opgaven hebben gevolgen voor de leefomgeving van inwoners. Daarom willen we weten wat er speelt in de samenleving.

De provincie betreft inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden bij het maken en uitvoeren van beleid en andere besluitvorming omdat kennis en ervaring van hun leefomgeving zorgen voor betere resultaten.

De ruimte voor invloed

De provincie maakt participatie pas mogelijk na een zorgvuldige afweging over de toegevoegde waarde van participatie. Er moet ruimte zijn voor invloed. Aan de hand daarvan bepalen we welke vraag of vragen we willen stellen.

De opzet van het participatietraject

De provincie zorgt voor helderheid en duidelijkheid tijdens het hele participatietraject. Daarom besteden we aandacht aan vraagstukken die bij elk traject terugkomen: Waarover gaat de participatie en waarover niet? Wat zijn de belangen en wie zijn de belanghebbenden? Wat wordt er met de uitkomsten gedaan in de besluitvorming? Wanneer wordt er gecommuniceerd?

Als de provincie (externe) deskundigen betreft, maken we vooraf duidelijk hoe de rol van deze deskundigen zich verhoudt tot de inbreng van inwoners, bedrijven en organisaties.

Informatie en communicatie

De provincie communiceert duidelijk waar het participatietraject over gaat. We informeren op tijd en zo volledig mogelijk en koppelen terug in elke fase.

De provincie streeft naar een inclusieve en representatieve bijdrage. We gaan actief op zoek naar verschillende kennis en ervaring. Daarbij doen we aantoonbaar ons best om Noord-Hollanders te betrekken voor wie het minder vanzelfsprekend of makkelijk is om mee te doen, zoals jongeren, laaggeletterden en mensen met een migratieachtergrond.

De rol van de politiek en het bestuur bij participatie

Na een participatietraject besluit meestal het bestuur of de politiek. De verkiezingen zijn het moment om op de samenstelling van de volksvertegenwoordiging invloed uit te oefenen.

De provincie weegt de belangen van alles en iedereen mee. Participatie betekent dus niet per se dat iedereen die meedoet gelijk kan krijgen. We zorgen daarom voor duidelijkheid over hoe de belangenafweging plaatsvindt.

Leren en evalueren

De provincie wil weten wat goed werkt en wat beter kan bij participatietrajecten. Daarom evalueren we actief en leren we van opgedane ervaring om het in de toekomst nog beter te doen.